

Nechť veřejnosti a politické reprezentace k zavedení jednotné školy pro povinnou školní docházku pro všechny.

Řídit výběr školy a vyhnout se segregaci a zvyšování nerovnosti

V uplynulém období byla v zemích OECD propagována možnost volného výběru školy ze strany žáků. Důvodem, proč je potřeba tuto praxi korigovat, je výskyt některých jevů, které vedou ke zvýšené segregaci v rámci vzdělávacího systému. Objevuje se tzv. „sbírání smetany“, tj. nejkvalitnější školy si vybírají nejlepší žáky se zvýhodněným rodinným zázemím. Znevýhodnění žáci nejsou pro kvalitní školy atraktivní. Rodiče při výběru školy dávají přednost školám, jejichž složení etnicky odpovídá jejich vlastní rodině, rodiče s vyšším sociálně-ekonomickým statusem mají lepší přehled o kvalitě škol. Pokud není způsob výběru školy dobře navržen, zvyšují se nerovnosti ve vzdělávání.

Doporučovaná opatření:

- Zajistit rozmanité složení žáků ve školách (z hlediska etnického původu, sociálně-ekonomického statusu) např. dodržováním určitých kvót pro podíl znevýhodněných žáků ve školách nebo řízeným přidělováním žáků do škol s ohledem na preference rodin. Další možností je zohledňovat znevýhodněné prostředí žáků jako jedno z preferenčních kritérií při přijímání do škol s převisem poptávky.
- Vytvořit pobídky pro školy k přijímání znevýhodněných žáků, např. poskytnout pro ně větší objem finančních prostředků prostřednictvím váženého financování nebo přidělovat finanční vouchery na žáky, jejichž vzdělávání je náročnější.
- Zvážit určitou kompenzaci nákladů pro žáky ze znevýhodněného prostředí, navštěvují-li požadovanou školu (zápisné, náklady na dopravu, péče o dítě před a po vyučování, pomůcky, dodatečné výukové hodiny, školní výlety atd.).
- Zvyšovat povědomí o významu výběru školy mezi méně informovanými rodiči, více s nimi spolupracovat při výběru školy.

Bariéry:

Tlak na volný výběr školy, neboť konkurence mezi školami je vnímána jako nástroj zvyšování kvality vzdělávání.

Zpracovat finanční strategie, které budou reagovat na potřeby žáků a škol

Je potřeba brát v úvahu, že náklady na výuku znevýhodněných žáků jsou vyšší. Při rozdělování zdrojů určených k podpoře znevýhodněných žáků je potřeba zajistit, aby přijímaná opatření byla skutečně efektivní. Školy se znevýhodněnými žáky mají v rámci OECD zpravidla nižší poměr žáků na učitele, ale pracují v nich méně zkušenými a méně kvalifikovanými pedagogickými pracovníky. Přitom analýzy naznačují, že zajištění vysoké úrovně výuky má na žáky větší dopad než snižování počtu žáků ve třídách.

Doporučovaná opatření:

- Podporovat přístup dětí ze znevýhodněných rodin ke kvalitnímu předškolnímu vzdělávání.
- Financovat školy zohledňující potřeby znevýhodněných žáků, např. prostřednictvím vzorce financování, který využívá skupinu proměnných založených na potřebách žáků.